

Lapin Vapaa-ajankalastajat ry
Jorma Kaaretkoski
Ivalontie 2057
99600 Sodankylä
puh.040 5696488
puheenjohtajalvk@gmail.com

Maa- ja metsätalousministeriö

Asia: Lausuntopyyntöne ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi.

LAUSUNTO EHDOTUKSESTA ITÄMEREN LOHIKANNAN JA KYSEISTÄ KANTAA HYÖDYNTÄVIEN KALASTUKSIEN MONIVUOTISESTA SUUNNITELMASTA

Lapin Vapaa-ajankalastajat (LVK) on tutustunut ehdotukseen ”Itämeren lohikannan ja kyseistä kantaa hyödyntävien kalastuksien monivuotiseksi suunnitelmaksi” ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Lapin Vapaa-ajankalastajat yhtyy komission näkemykseen tähän saakka harjoitetun lohenkalastuspolitiikan ongelmista ja pitää tarvetta uudistaa yhteisön lohenkalastuspolitiikkaa ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävään suuntaan perusteltuna ja välttämättömänä. Lohenkalastuksen ohjauksessa tulee huomioida paras tutkimustieto ja tieteelliset lausunnot (ICES, STECF) luovat hyvän pohjan päätöksenteolle.

Sekakantakalastus on Itämeren lohikantojen kalastuksen ja hoidon keskeinen ongelma

Kalastus Itämeressä on ns. sekakantakantakalastusta, jossa kalastetaan useita eri jokikantoja. Näistä harvat, kuten Tornionjoen ja Kalix –joen kannat on arvioitu kohtuullisen vahvoiksi, kun taas useimmat muut kannat ovat heikossa tilassa ja vaarassa tuhoutua.

Sekakantakalastus on Itämeren lohenkalastuksen ja kantojen hoidon suurin ongelma, mikäli ehdotuksen tavoin halutaan

1) hyödyntää Itämeren lohikantoja kestävän enimmäistuoton periaatteen mukaisesti ja

2) turvata Itämeren lohikannan geneettinen eheys ja monimuotoisuus.

Sekakantakalastusta merellä on mahdotonta toteuttaa samanaikaisesti kunkin kalastuksen kohteena olevan lohikannan kestävän enimmäistuoton mukaisesti (tavoite 1).

Sekakantakalastus on erityisen tuhoisaa heikoille lohikannoille, joiden elvyttäminen on perusedellytys Itämeren lohikannan monimuotoisuuden turvaamiselle (tavoite 2). Alkuperäispopulaatioiden geneettisen puhtauden säilyminen edellyttää sekin niiden vahvistamista, jonka uhkana ensisijaisesti on meren sekakantakalastus.

Lapin Vapaa-ajankalastajat ry
Jorma Kaaretkoski
Ivalontie 2057
99600 Sodankylä
puh.040 5696488
puheenjohtajalvk@gmail.com

Merialueen kalastuspaineen mitoituksessa on käytetty – mikäli yleensä on käytetty – vahvojen kantojen tilaa ja oletettua kykyä kestää kalastusta. Useimmiten lopullinen kalastuskiintiö on määritelty kuitenkin niin suureksi, että se ei rajoita kalastusta, vaan on entisestään pahentanut heikkojen lohikantojen tilaa ja estänyt vahvempien lohikantojen elpymisen asetetuille tavoitetasolle.

Mikäli sekakantakalastusta merellä halutaan jatkaa, tulee kalastus mitoittaa heikoimman kalastuksen kohteena olevan lohikannan mukaisesti, eli käytännössä lopettaa, siksi kunnes heikoinkin lohikanta on elpynyt kalastusta kestäväälle tasolle.

Suunnitelmassa ei esitetä sekakantakalastuksen lopettamista, vaan merikalastusta ehdotuksen mukaisesti voidaan jatkaa, kunhan pyyntikiintiön mukainen kalastuskuolevuus pysyy tasolla 0,1. Se tarkoittanee nykyisen kalastuskuolevuuden puolittumista, mikäli ajosiimakalastus kielletään ja Puolan laitton sekä väärinilmoitettu lohenkalastus saataisiin loppumaan.

Ehdotus olisi huomattava parannus nykytilanteeseen. Se ei kuitenkaan riitä heikkojen lohikantojen elpymiseen eikä vahvista esimerkiksi Tornionjoen lohikantoja tasolle, joka loisi edellytykset elinvoimaiselle kalastusmatkailulle jokilaaksossa.

Tästä syystä Lapin Vapaa-ajankalastajat esittää, että Itämeren lohikantojen hoidon ja kalastuksen monivuotisen suunnitelman lähtökohtana tulee olla lohen ammattimaisen merikalastuksen keskeyttäminen toistaiseksi, kunnes kaikki kalastuksen kohteena olevat lohikannat ovat elpyneet kalastusta kestäväälle tasolle.

Lohen kalastus tulee siirtää jokiin tai rakennetuissa joissa alimman vaellusesteen alapuolisille alueille ja kunkin lohikannan kalastus tulee mitoittaa sen kestävyuden mukaiseksi tasolle, joka mahdollistaa lohikannan elpymisen.

Istutukset luonnonlohijokiin, potentiaaliin lohijokiin ja mereen

Ehdotuksessa esitetään lohi-istutusten sallimista vain luonnonlohijokiin ja potentiaaliin lohijokiin. Muilta osin suoraan mereen ja huonokuntoisiin jokiin tehtävistä lohi-istutuksista luovuttaisiin siirtymäajan puitteissa. Lapin Vapaa-ajankalastajat kannattaa ehdotettua menettelyä. Menettelyn pitkän aikavälin tuloksena luontaiset lohikannat eivät olisi enää vaarassa sekaantua istutettujen lohikantojen kanssa ja kantojen elinvoimaisuus vahvistuu. Pelkästään kaupallisen kalastuksen ylläpitämiseksi tehtyjen lohi-istutusten ongelmana on ollut lohen sekakantakalastuksen suosiminen merellä

Lapin Vapaa-ajankalastajat ry
Jorma Kaaretkoski
Ivalontie 2057
99600 Sodankylä
puh.040 5696488
puheenjohtajalvk@gmail.com

tarkoitusta varten tehtyjen istutusten varjolla. Merkittävimpiin suuriin suomalaisiin kuten padottuihin (Kemi –ja Iijoki) potentiaalsiin lohijokiin on rakennettu ja suunniteltu kalateitä ja niiden lohikantojen palauttamiseen tähtäävät istutukset tulee säilyttää.

Luonnonlohijokien tuotantopotentiaali

Ehdotuksen mukaan luonnonlohijokien osalta tavoitellaan jokikohtaisesti viiden tai kymmenen vuoden aikataululla 75% määrää maksimaalisesta luontaisesta poikastuotannosta. LVK:n näkemyksen mukaan mainittu tavoite on minimitaloite ja siihen on mahdollisuus päästä useiden jokien osalta nopeammassa aikataulussa. Luontaisen poikastuotannon laskennallista maksimimäärän arviota on jouduttu useimmissa luonnonlohijoissa nostamaan viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana lohikantojen vahvistuttua. Lohikannat eivät ole kuitenkaan toistaiseksi olleet niin vahvoja, että todellista maksimaalista tuotantokapasiteettia oltaisiin tavoitettu missään joessa. Tästä syystä laskennallisia jokikohtaisia poikastuotantotavoitteita tulee voida tarkastaa myös ylöspäin määräajoin tutkimustiedon lisääntyessä.

Kalastuskuolevuus merellä ja joissa

Lohenkalastuskiintiöiden (TAC) perustaksi merelle esitetty laskennallinen kalastuskuolevuus on esitetty vakioksi tasolle 0,1. Luontaisten lohikantojen tilan mahdollisesti heiketessä elinalueen luonnossa tapahtuvien muutosten, kalatautien tai lisääntymishäiriöiden takia kalastuskuolevuutta tulee voida laskea mainitusta tasosta nopealla päätöksenteolla.

Jokialueille esitetään myös maksimaalisen kalastuskuolevuuden määrittämistä kansallisilla päätöksillä, jotka perustuisivat esitettyihin tavoitteisiin pääsemiseen. Käytännössä tämä johtaisi jokikohtaisiin lohisaaliiden kokonaiskiintiöihin. LVK:n näkemyksen mukaan myös jokiin voidaan asettaa kokonaiskiintiöitä, joilla varmistettaisiin tavoiteltu poikastuotannon taso. Vapakalastuksen saaliit ovat tutkimuksen piirissä olevissa joissa, esimerkiksi Tornio- Muoniojoessa, olleet alle 15% jokiin nousseista lohista ja muu osa nousseista lohista on jäänyt lisääntymään. Vapakalastusta ei voida pitää lohikantoja merkittävästi vaarantavana tekijänä. Jokialueilla lohenkalastuksen tulisi voida kehittyä myös kalastusmatkailun alalla. Tämä tulee varmistaa riittävän suurilla jokikohtaisilla kokonaiskiintiöillä niissä joissa joiden lohikanta kestää kalastusta ja joiden poikastuotannossa on saavutettu tavoitetila.

Lapin Vapaa-ajankalastajat ry
Jorma Kaaretkoski
Ivalontie 2057
99600 Sodankylä
puh.040 5696488
puheenjohtajalvk@gmail.com

Rahoitusvälineet

Ehdotuksen mukaan kalatalousrahastosta voitaisiin myöntää taloudellista tukea palautusistutusten tekemiseksi jokiin, joissa itsensä ylläpitävät luonnonlohipopulaatiot pystyvät palautumaan ennalleen. LVK kannattaa palautusistutusten rahoitusta kalatalousrahastosta. Toiminnalla voidaan nopeuttaa lohikantojen palauttamista useisiin padottuihin lohijokiin, kuten Kemijokeen ja Iijokeen, joiden voimalaitospatojen yläpuolisilla alueilla on edelleen merkittäviä poikastuotantoalueita.

Lapin Vapaa-ajankalastajat ry
Jorma Kaaretkoski
puheenjohtaja